పొగ మంచు

పాలగుమ్మి పద్మరాజు

పొగమంచులోంచి చూడ్డం నాకలవాటైపోయింది-నా కళ్ళకి. జడ్జీ బట్టతల మీద కుడిపక్క, ఊడకుండా మిగిలిన వెంట్రుకలవరసకి కొంచెం పైన, చంద్రుడు పెచ్చుకట్టింది. కుడి చూపుడువేలు గోటితో ఒలుస్తున్నాడు దాన్ని జడ్జి. ఎప్పుడూ ఒలుస్తూంటాడు. అది ఊడి మళ్ళీ వొస్తూంటుంది-మళ్ళీ వొలుస్తాడు. పాపం అలవాటతనికి. నేను జాలిగా నవ్వాననుకుంటా. ...వరం ఆత్రంగా కళ్ళతో అడిగాడు-...కేనక్కర్లే దన్నట్టు తల ఊపాను.

అతని చెయ్యి జేబులోకి - కోటు జేబులోకి పోయింది - సిరింజ్ తియ్యడానికి. అవతలి జేబులో ఉంది పెతిడ్రిన్ ట్యూబ్. నేను తల ఊపితే చాలు-ఎవ్వరికీ తెలీకుండా నా జబ్బలోకి ఎక్కించేస్తాడు సుందరం. ఇంజక్షన్ ఇవ్వగానే కొంచెం పొగమంచు కరిగిపోతుందో-మరికాస్త దట్టమౌతుందో-మహా సుఖంగా ఉంటుంది. అది కావాలని మనస్సుకి తోస్తే మెదడులో సుత్తిదెబ్బలు-మెత్తగా సమతాళంలో పడతాయి - పెతిడ్రిన్ - పెతిడ్రిన్ - పెతిడ్రిన్ -

జడ్జి తలమీద చంద్రుడు పీకినచోట చిన్న రక్తపుబొట్టు పైకుబికింది. పాపం నా మూలంగా అతనికి అనవసరమైన మనస్తాపం. సుందరాని కందరికంటే ఎక్కువ. నాకు తాళి గట్టిన భర్త. నేనంటే ఎంత అక్కర! పాపం చిక్కి సగమయ్యాడు; నా కోసం. అయినా అతను మనస్తాపం ముఖంమీద కనబడనివ్వడు. మేలుకుని అతిచురుగ్గా ఉంటాయి అతని చూపులు. ఎంత ప్రశాంతంగా, ఎంత జాలిగా చూడగలడు! బుద్ధుడిలాగ!

పాపం ప్రాసెక్యూటర్ ఎంత అవస్థ పడుతున్నాడో, హత్య నేను చేశానని రుజువు చెయ్యడానికి? ఎందు కింత తంతు, నేనొప్పుకున్నాక? నేనొప్పుకున్నాక కూడా, ఇంకా కోర్టువారికి రుజువు కావాలట - 'అనుమానం లేకండా రుజువు కావాలట.'

"డాక్టర్ సుందరంగారి వాఙ్మూలం ప్రకారం...ముద్దాయి అయిన డాక్టర్ ఆత్మప్రభ..."

ఆ రోజుల్లో సుందరం నన్ను "ఆత్మా!" అని పిలిచేవాడు. ఇప్పుడు "ప్రభా" అంటున్నాడు. నాలోనించి 'ఆత్మ'లోపించినట్టు-

చటుకుని పొగమంచు దట్టమైంది. మెత్తని సుత్తిదెబ్బలు - పెతిడ్రిన్ - పెతిడ్రిన్ అంటూ మోగాయి. కొంచెం తూలానేమో. సుందరం వేళ్ళు నా జబ్బని పట్టుకున్నాయి - విరాగంగా - కేవల వైద్య ధర్మంలో-సూది హాయిగా చురుక్కుమంది.

పొగమంచు పల్చబడింది. సుందరం వేళ్ళు నా జబ్బ నింకా బలంగా పట్టుకునే ఉన్నాయి. వాటి స్పర్శలో విద్యుత్తు ఇప్పుడు లేదు. ఒకప్పుడు-అప్పుడు-ఉస్మానియా ఆస్పత్రిలో-మొదటిసారి ఆ వేళ్ళు నన్ను అనుకోకుండా తాకినప్పుడు-అబ్బ! ...ఎంత విద్యుత్తు ప్రవహించింది నాలో. ఒడలంతా వివశమైపోయింది.

ఆరు సంవత్సరాలు-ఆ తరవాత తాకినప్పుడల్లా ప్రవహిస్తూనే ఉండేది. జీవితాంతం అలాగే ఉండును, కన్నయ్యనాయుడు ఆపరేషన్ కోసం ఆస్పత్రిలో చేరకపోతే.

డాక్టర్ సుందరం అబ్డామినల్ సర్జరీలో అందెవేసిన చెయ్యి. కన్నయ్యనాయుడు మంత్రిగారికి సాక్షాత్తూ తమ్ముడు. గొప్ప ఆస్పత్రిలో అందరికన్నా గొప్ప సర్జన్ చేత ఆపరేషన్ చేయించుకోడానికి అతనికి తాహతుంది-హక్కుంది.

సుందరం ఇంజక్షన్ ఇచ్చినచోట మెల్లగా రాశాడు-వేళ్ళతో-జడ్జిగారు బట్టతలమీద వేలితో రాశాడుకాబోలు - రక్తం అంటుకుని ఉంటుంది వేలికి. కళ్ళయెదట హత్య జరిగినట్టు ముఖం చిట్లించి చూసుకున్నారు వేలికేసి.

"అంచేత కన్నయ్యనాయుణ్ణి డాక్టర్ ఆత్మప్రభ హత్యచేసిం దన్న సంగతి నిర్వివాదం," అన్నాడు ప్రాసెక్యూటర్. అది నిర్వివాదం అని రూఢిగా చెప్పడానికి నా వంక వేలెట్టి చూపించాడు. నా చూపులు అతన్ని కలత పరిచినట్టున్నాయి. తప్పు చేసినట్టు ముఖం తిప్పుకుని పుస్తకాలవంక చూడ్డం మొదలెట్టాడు. నన్ను గురించి అందరూ ఎంత శ్రమపడుతున్నారు! నేను చంపానని రాసిచ్చాక ఇంక ఎవరికీ ఏ ఇబ్బందీ ఉండదని ఆశపడ్డాను. కాని ఈ తంతు అంతా జరిగితీరాలట - సుందరం అన్నాడు.

అతనివంక చూశాను. అతను ప్రాసెక్యూటర్ వంక చూస్తున్నాడు. సుందరం ముక్కు చక్కని వంపు - తెల్లని గోడ ముందు తీర్చిదిద్దినట్టుంది-ఏ చిత్రకారుడో గీసినట్టు. వాల్చిన ముఖంలో-కళ్ళు రెప్పల అడుగునుంచి ప్రాసెక్యూటర్ని దూసుకుపోయి, కాలదేశాలను అధిగమించి ఏవో దృశ్యాలను చూస్తున్నాయి. నాకు తెలుసు ఆ దృశ్యా లేమిటో - నాకు తెలుసు.

"ముద్దాయి తరఫు వాదానికి కేసు జూలై 27 వ తేదీకి వాయిదా వెయ్యడమయింది," అన్నాడు జడ్జి.

అతని చెయ్యి తలమీదికి పోయింది. కోర్టువంక చూశాడు, చిరాకుగా లేచాడు. తృప్తితీరా చంద్రుడు గోక్కోడానికి వీల్లేదు కోర్టులో. కోర్టు ముగించి లేచాడు.

చంద్రుడికి మందేమిటో సుందరా న్నడిగి జడ్జికి చెపితే బాగుండును. సుందరమూ మరిచిపోయాడు వైద్యం. ఆపరేషన్ టేబిల్ దగ్గరకే వెళ్ళడం లేదట ఈ మధ్య.

* * *

నాన్నగారికి కడుపులో నొప్పొచ్చింది ఓ రాత్రి. నాకు తెలుసు కారణం. వీధులంట పరిగెత్తాను. ఎటో తెలియదు, తెలుసుకూడా - నా కాళ్ళకి తెలుసు. సుందరం ఇంటిముందు ఆగాయి కాళ్ళు-తలుపు తట్టాయి చేతులు-సుందరం తెరిచాడు తలుపు-కుప్పగా కూలిపోయాను-వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ.

సుందరం ఆపరేషన్ చేసేశాడు-మా ఇంట్లోనే - నాన్నగారి మంచంమీదే - ఆస్పత్రికి చేర్చడానికి వ్యవధిలేదు. నా చేతే మత్తుమందు దిప్పించాడు-నేనప్పుడే ఆఖరి సంవత్సరం పరీక్ష రాశాను. ఏమయితేనేం-నాన్నగారు బతికారు.

అప్పుడు చూశాను ఆ వేళ్ళని-సుందరం వేళ్ళని. వాటిలో ఎంత చాకచక్యముంది, ఎంత సున్నితమైన కదలిక-ఎంత ఆత్మవిశ్వాసం ఉంది ఆ వేళ్ళకి! రెండు నిమిషాల్లో నాన్నగారి అపెండిక్సు పైకి తీశాయి ఆ వేళ్లు-మంత్రశక్తుంది ఆ వేళ్ళకి-యంత్రసామర్థ్యం, నిర్దుష్టతా ఉన్నాయి ఆ వేళ్ళకి -

"మంచి ఎనీస్తటిస్టు వవుతావమ్మా!" అన్నాడు సుందరం.

మీదపడి కౌగలించుకుని నా కృతజ్ఞత చెప్పా లనిపించింది - ఆ కృతజ్ఞత, ఆ ఉత్సాహం, ఆవేశం-కేవలం నాన్నగారు బతికారనే కాదని తరవాత తెలిసింది నాకు.

ఆ రాత్రే ఆస్పత్రికి చేర్చాం నాన్నగారిని - పదిరోజులు రోజూ రెండుసార్లు వచ్చి చూసేవాడు సుందరం.

నాన్నగారిని స్ట్రెచర్ మీదికి ఎక్కించేటప్పుడు - మొట్టమొదటిసారి - అతని వేళ్ళలో విద్యుత్తు-నా కళ్ళముందు పొగమంచు కప్పింది - నా నరాలు వశం తప్పాయి. అంబ్యులెన్సులోకి ఎక్కించీదాకా ఎలా నిలబడగలిగానో నాకే తెలియదు. అప్పుడు కళ్ళముందు పొగమంచు కటికిచీకటిగా పేరుకుపోయింది. సుందరం నన్ను పడిపోకుండా పట్టుకున్నాడు. అతని చేతివేళ్ళు నా జబ్బల్ని బలంగా సున్నితంగా పట్టుకున్నాయి. ఆ స్పర్శతప్ప మరే జ్ఞానమూ లేదప్పుడు నాకు.

* * *

సుందరం మాకు వారానికి రెండు గంటలు - అనాటమీ - ఫిజియాలజీ పాఠం చెప్పేవాడు. అంటే క్లాసులో కాదు, హాస్పిటల్లో - రోగుల్ని పరీక్ష చేస్తూ. నిజానికి అతను వట్టి ఆనరరీ సర్జన్ మట్టుకే. అయితే మా ప్రొఫెసర్లకన్నా ఎంతో బాగా చెప్పేవాడు. గవర్నమెంటు ఉద్యోగం వద్దన్నాడు. మంత్రి ఎంతో బతిమాలాడు. కాని సుందరం ఒప్పుకోలేదు. తను స్వతంత్రుడుగా ఉండాలి. ఈ రెడ్ టేప్ తో సంబంధం లేకుండా, జీతం బత్తెంలాంటి ఇతర మొగమాటాలూ, వాటి వల్ల వచ్చే మానసికమైన నిర్బంధాలూ, ఏవీ తన స్వేచ్ఛకి ఆటంకం కాకుండా, ఎంత సేవన్నా చేస్తా నన్నాడు. హాస్పిటల్లో పెద్ద ఆపరేషన్లన్నీ అతనే చేసేవాడు. ఆ రోజుల్లో మా కతను మాస్టారు.

వందలకొద్దీ ఆపరేషన్లలో అతనికి సహకరించాను - హౌస్ సర్జన్ గా చేరిననాటి నించీ-ప్రశాంత తీక్ష్ణమైన ఆ చూపులూ - ఒక్కసారైనా పొరబడని - తడబడని ఆ చేతులూ కొన్ని యుగాలుగా చూశాను-ముఖ్యంగా నాన్న ఆపరేషన్లో-

నాన్నని అతడు బతికించాడు - నేను చంపేశాను-

నేను ఇద్దరిని చంపేశాను - నాన్ననీ, కన్నయ్యనాయుణ్ణీ; ఎంతోమందిని మానసికంగా చంపేశాను-ముఖ్యంగా సుందరాన్ని-తరవాత మంత్రిని-పబ్లిక్ ప్రాసెక్యూటర్ని-జడ్జిని-ఎందరోన్ని.

ఎదురుగా జైలు కటకటాలు నల్లగా పెరిగి దూరంగానో దగ్గరగానో వచ్చాయి. కళ్ళ యెదట ఒక తెర నల్లని తెరగా మూసుకుపోయాయి. కళ్లు మూసి నడుం వాల్చాను. కటికి కర్రమంచం వీపుని ఆనింది. నల్లని చీకటి పల్చబడి పొగమంచుగా మారింది. పొగమంచు ఆవరిస్తే ఎంత ప్రశాంతంగా ఉంటుంది!

నాకు బెయిల్ ఇప్పిస్తా నన్నాడు మంత్రి. అంటే సుందరానికి కబురు పెట్టాడు. హత్య కేసులో [illegible] యికి సామాన్యంగా బెయిల్ ఇ[illegible] నా కొద్దన్నాను. సుందరం ఎంతో [illegible]డు. నే నొప్పుకోలేదు.

ఆ రాత్రి తరవాత, సుందరంతో - ఆ [illegible] ఇంట్లో ఉండలేను. జైల్లో ఎంత ప్రశాంతంగా ఉంది!

సుందరం! పాపం సుందరం! అధికారులతో ఏ రకమైన మొగమాటాలూ పెట్టుకోకుండా, పదవుల్లో ఉన్నవాళ్ళతో పరిచయంకూడా తగ్గించేసుకుని, పరిపూర్ణమైన మనస్స్వాతంత్ర్యం అనుభవించాలని సుందరం ఆశయం. నా మూలంగా అది వమ్మైపోయింది. చీకటి బజారులో పెతిడ్రిన్ కొంటున్నా డిప్పుడు. నా కోసం.

నాన్న బ్రాహ్మసమాజికుడు. సుందరం శుద్ధ వైజ్ఞానికుడు - దేవుడున్నాడని ఒప్పుకోడతను. కాని లేదని వాదించడు. అయితే ఏ విషయాన్ని గురించీ అతను వాద ప్రతివాదాల్లోకి దిగడు. ఇతరులు ఉద్రేకంతో వాదిస్తూంటే అతను మర్యాదగా చిరునవ్వు నవ్వి ఊరుకుంటాడు. చిత్రమేమంటే మా పెళ్ళి తిరపతిలో జరిగింది. విగ్రహారాధనంటే మా నాన్నకి శుద్ధ వ్యతిరేకభావం. సుందరానికి అసలు దేవుడే లేడు. పెళ్ళి ఎక్కడన్న ప్రశ్న వచ్చినప్పుడు, నేను తిరపతి అన్నాను. సుందరం చిరునవ్వు నవ్వి, సరే నన్నా[illegible] నాన్న బొమలు ముడివేసి, క్షణం ఆలోచించి, 'సరే నీ యిష్టం తల్లీ,' అన్నాడు.

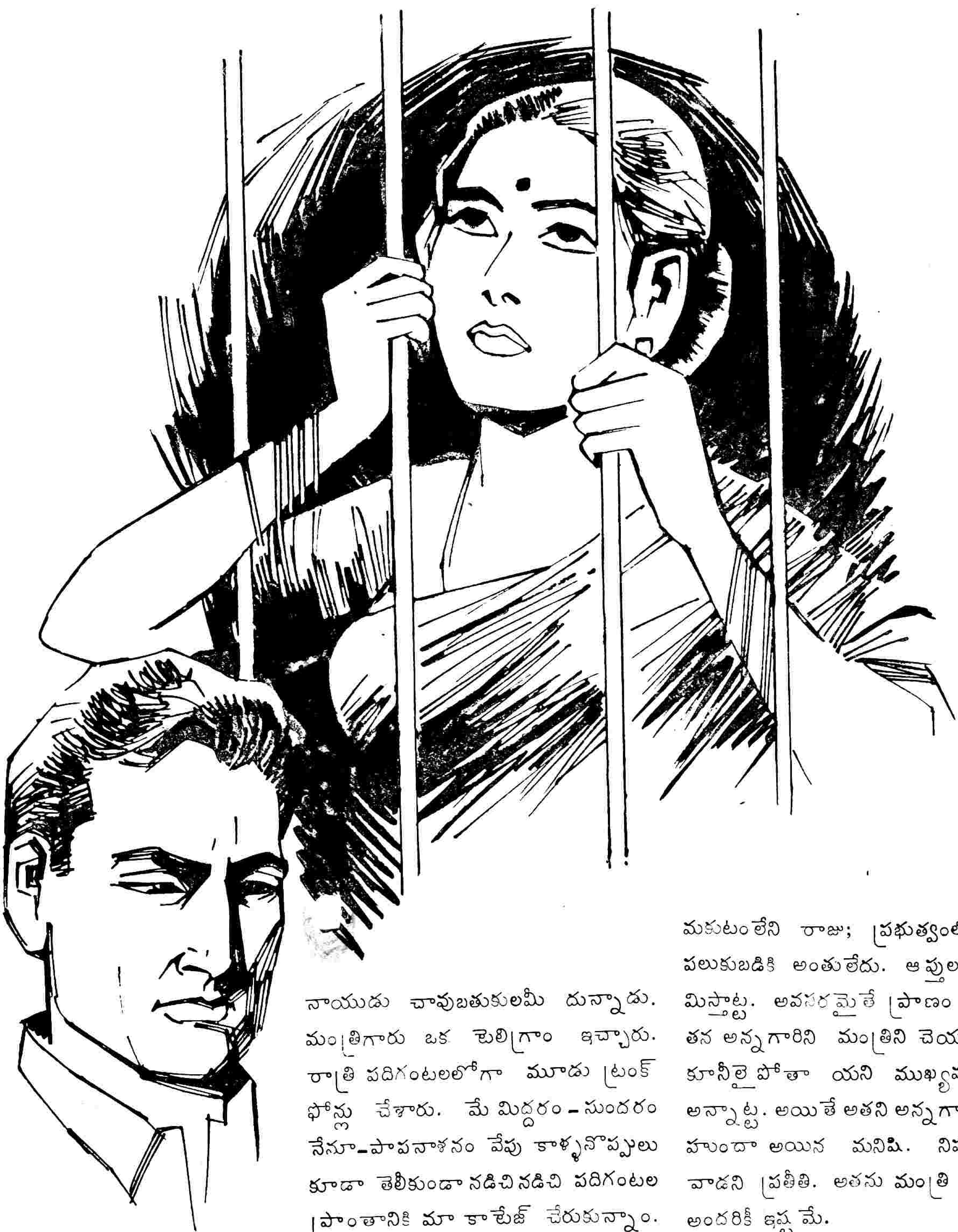

పెళ్ళయిన తరవాత ఒక వారంరోజులు తిరపతి కొండమీదే ఉన్నాం. ఆ వారం రోజులూ తిరపతి భూలోకస్వర్గం. చచ్చిపోయేదాకా అక్కడే ఉండిపోవా లనిపించింది నాకు. కాని సుందరం వెంటనే హైదరాబాదు చేరుకోవాలి. కన్నయ్యనాయుడు చావుబతుకులమీ దున్నాడు. మంత్రిగారు ఒక టెలిగ్రాం ఇచ్చారు. రాత్రి పదిగంటలలోగా మూడు ట్రంక్ ఫోన్లు చేశారు. మే మిద్దరం - సుందరం నేనూ - పాపనాశనం వేపు కాళ్ళనొప్పులు కూడా తెలీకుండా నడిచి నడిచి పదిగంటల ప్రాంతానికి మా కాటేజ్ చేరుకున్నాం. మంత్రిగారి పెద్ద ప్లైమత్ కారు వేచి వుంది మా కోసం. ట్రంక్ కాల్స్ వివరాలన్నీ మూడు పేజీలు అతి శ్రద్ధగా వ్రాసి పెట్టి ఉంచాడు దేవస్థానం అధికారి. కారులో హైదరాబాదు బయలుదేరాం.

కన్నయ్యనాయుడు తన తాలూకాలో మకుటంలేని రాజు; ప్రభుత్వంలో అతని పలుకుబడికి అంతులేదు. ఆప్తులకి ప్రాణమిస్తాట్ట. అవసరమైతే ప్రాణం తీస్తాట్ట. తన అన్నగారిని మంత్రిని చెయ్యకపోతే కూనీలై పోతా యని ముఖ్యమంత్రితో అన్నాట్ట. అయితే అతని అన్నగారు మహాహుందా అయిన మనిషి. నిప్పులాంటి వాడని ప్రతీతి. అతను మంత్రి కావడం అందరికీ ఇష్టమే.

కన్నయ్యనాయుడి ఆపరేషన్ అవుతూంటే లక్షలాది జనం ఉస్మానియా ఆస్పత్రి అవతల కాచుకుని ఉన్నారు. సుందరం, కన్నయ్యనాయుడూ ఇద్దరూ మృత్యుదేవతను ఓడించారు. డియోడినల్ అల్సర్ ఆపరేషన్. సారావల్ల – హద్దు

మీరిన వ్యసనాలవల్ల, నాయుడు శరీరంలో సత్తువ సన్నగిల్లింది. రక్తం లేదు. కాని కన్నయ్యనాయుడు బతికాడు. మంత్రిగారు కంటతడితో, రుద్ధకంఠంతో–'చచ్చిపోయిన వాడికి, ప్రాణం పోశారు,' అన్నాడు. సుందరాన్ని గట్టిగా కౌగలించుకుని వొదిలిపెట్టడం మరిచిపోయాడు. సుందరం అతన్ని బుజ్జగిస్తూ అన్నాడు: 'మీ తమ్ముడికి బతకాలన్న ఆశ అంత బలంగా ఉంది.'

ఆపరేషన్ తరవాత–అతను తేరుకుంటున్న రోజుల్లో–కన్నయ్యనాయుడు కళ్ళలో ఆపుకోలేనంత కామప్రకోపం నేను చూశాను. గుర్తించాను. అయితే అతను మర్యాద నతిక్రమించి ఏమీ మాట్లాడలేదు. అసభ్యమైన సూచనైనా ఎన్నడూ చెయ్యలేదు. సుందరంతో ఒక రాత్రి నేను గ్రహించిందంతా చెప్పాను.

"ఎంత నాగరకులమైనా మనలో పశుప్రవృత్తి ఇంకా మిగిలివుంది. దాన్ని చూసుకుని మనం సిగ్గుపడక్కర్లేదు; భయపడక్కర్లేదు," అన్నాడు. తరవాత మెల్లగా అన్నాడు, "కన్నయ్య నాయుడూ మనిషే—మహా భారీమనిషి."

* * *

కంటిఎదట ఇనప కటకటాలు ప్రశ్నార్థకాల్లా వంగాయి. ఎన్ని ప్రశ్నలు! ఎన్ని సమాధానం లేని ప్రశ్నలు!!

సుందరం సలహాని కాదని నేను ఉద్యోగంలో ఎందుకు చేరాను? కడప నన్ను బదిలీ చేసినప్పుడు నేనెందుకు రాజీనామా ఇవ్వలేదు? కన్నయ్యనాయుడే ఈ బదిలీకి కారణమని నాకు తెలియదా? నిజంగా నేను తలుచుకుంటే అతను నన్ను పొందగలిగేవాడా? ఆ ఘోరం జరిగాక నేనెందుకు బ్రతికున్నాను? నిప్పులాంటి మంత్రిగారిచేత చెప్పరాని దారుణాలెందుకు చేయించాను? అతనిచేత తమ్ముణ్ణి ఎందుకు చంపించాను? ఇన్ని జరిగిన తరవాత, ఆ హత్య నామీద ఎందుకు వేసుకున్నాను?

పొగమంచు దట్టమై ప్రశ్నలన్నీ కరిగిపోయాయి. మెదడులో సుత్తిదెబ్బలు–పెతిడ్రిన్–పెతిడ్రిన్–పెతిడ్రిన్ అంటూ మోగాయి. నా అరుపులు విని జైలు అధికారులు సుందరాన్ని పిల్చుకొచ్చినట్టున్నారు. సుందరం ఇంజక్షన్ ఇచ్చాడు. పొగమంచు పల్చబడింది. ఆ పల్చని తెరలోంచి సుందరం కంట్లో తడి చూచాయగా కనబడింది. సుందరం కంట తడి పెట్టడం ఎన్నడూ నేను చూడలేదు. నా లోని ఆవేశం కట్లు తెంచుకు ప్రవహించింది. అతన్ని గట్టిగా కౌగిలించుకుని ఏడవాలని శరీరం తహతహలాడింది. కాని అంతరాత్మ అది కూడదని ఆజ్ఞాపించింది. సుందరం నా వీపుమీద చేత్తో రాశాడు. చచ్చిపోయిన అమ్మ చెయ్యనిపించింది నాకు. ఆ స్పర్శలోనించి నిద్రమత్తు మెల్లగా పొగమంచులా ఆవరించింది మనస్సుని.

* * *

ఆ రేళ్ళు నా చుట్టూ తిరిగాడు కన్నయ్యనాయుడు. పిచ్చిగా తిరిగాడు. నేనేమాత్రం అవకాశ మివ్వకపోయేసరికి మరింత పిచ్చెక్కిపోయాడు. ప్రేమపిచ్చిలో పడ్డ మగవాడు ఎంత మూర్ఖంగా–నిపిస్తాడు! పెంపుడు కుక్కకి యజమాన్ని చూడ్డంతోటే కళ్ళల్లోకి, ముఖంలోకి ఒక చిత్రమైన వెర్రితనం, వెకిలితనం ఎక్కణ్ణించో దిగుతాయి. నేనెక్కడ కనిపించినా కన్నయ్యనాయుడు కళ్ళల్లో పెంపుడుకుక్కతనం తొంగిచూసేది.

సికింద్రాబాద్ క్లబ్‌లో ఎవరికో చటుకుని గుండెనొప్పి వచ్చింది. క్లబ్‌లో పేకాడుతున్నాట్ట సుందరం. వెంటనే ఆక్సిజన్ సిలిండర్–మా ఇంట్లో ఉన్నది–తెమ్మని ఫోన్ చేశాడు. నేను తీసికెళ్ళాను. రోగి తేరుకున్నాడు. సుందరం తన కారులో అతన్ని హాస్పిటల్‌కి తీసికెళ్ళాడు. నేనింటికి పోతుంటే, కన్నయ్యనాయుడొచ్చి తనకి కారు లేదనీ, తనని వాళ్ళ అన్నయ్య ఇంటిదగ్గర దించమనీ అడిగాడు. వొద్దనడం ఎలాగో తెలియలేదు. అతను కార్లో ఎక్కుతుండగా సారా వాసన గుప్పున కొట్టింది. అయితే ఆ వాసన నాకు కొత్తకాదు. సుందరమూ తాగుతాడు, అప్పుడప్పుడు. కాని కన్నయ్యనాయుడు నోట్లోంచి ఆ వాసన జులాయిగా వచ్చింది. హుసేన్‌సాగర్ గట్టు మీంచి పోతుండగా అతని చెయ్యి నా జబ్బమీద తడిగా వేడిగా తగిలింది. గొంగళీ, పురుగు పాకినట్టు నా వొళ్ళంతా జలదరించింది. చటుకుని అతను చెయ్యి తీసేశాడు. ఒకక్షణం ఆగి అన్నాడు:

"డాక్టర్, ఓ గంట బోట్లో...అలా...అలా..."

అతను నా మొఖం చూసి వాక్యం పూర్తి చేయలేకపోయాడు. లోపలలోపల అతను కాలిపోతున్నాడు. నేను కారు ఆపాను.

"కన్నయ్యనాయుడుగారూ, మీ రడిగినదే తడవుగా వచ్చి ఆడవాళ్లు చాలామందుంటారు. వాళ్ళతో తృప్తిపడండి. నా కోసం ప్రయత్నిస్తే మీకు మిగిలేది మనస్తాపం ఒకటే–''

కన్నయ్యనాయుడు తన్ను తిన్న కుక్కలా కారు దిగి వెళ్ళిపోయాడు.

రాత్రి సుందరంతో ఈ ఘట్టం అంతా వివరంగా వర్ణించి చెప్పాను. సుందరం హాయిగా నవ్వాడు.

"అత్మా! ఒక ప్రసిద్ధ చిత్రకారు డేమన్నాడో తెలుసా: 'కామం–ప్రకృతి సహజమైనదీ, ఆరోగ్యకరమైనదీ. ప్రేమ ఒక పెద్ద జబ్బు'–అన్నాడు. ఎంత పెడసరంగా చెప్పినా అందులో కొంత నిజం ఉంది."

నాకు అరికాలిమంట నెత్తి కెక్కింది.

"అవున్లే – కన్నయ్యనాయు డెంత ఆరోగ్యమైన మనిషో నీకూ నాకూ తెలుసు!" అన్నాను వెటకారంగా.

సుందరం నవ్వి ఊరుకున్నాడు సమాధానంగా.

* * *

తీర్పు ఆరోజుని చెపుతారని లాయరొచ్చి చెప్పాడు. ఆరోజు సుందరం నన్ను చూడ్డానికి రాలేదు. కటకటాల మధ్య ముఖం పెట్టి ఎన్నియుగాలు చూశానతని కోసం!

"మన మిద్దరం జీవితంలో సమాన భాగస్వాములం. స్వతంత్రులం. నువ్వు మీరనీ నేను నువ్వనీ పిలవడాలు నే నొప్పుకోను. నువ్వు మీరు మీ రంటే, నేనూ మీరు మీ రంటాను," అన్నాడు సుందరం–పెళ్ళయిన రోజుని. అప్పటినించీ సుందరాన్ని మన్నించడం మానేశాను.

"నీకు పిల్లలు కావాలా?" అని అడిగాడు, మేం ఏకాంతంగా తిరుపతి కాలేజీ వరండాలో కూర్చున్న మొదటి రాత్రి. అప్పుడు నేను కొత్తపెళ్ళికూతుర్ని. నాకేం చెప్పడానికీ తోచలేదు. సిగ్గుపడి చచ్చిపోయాను. సుందరం నన్ను బుజ్జగిస్తూ అన్నాడు–

"నాతోబాటు నువ్వుకూడా వైద్యం చెయ్యదలుచుకుంటే పిల్లలు చాలా పెద్ద బెడద. వైద్యం మానేసి ఇల్లూ పిల్లల్నీ చూసుకుంటానంటే సరే."

"వైద్యం చేస్తా, కొన్నాళ్ళు–" అన్నాను. అప్పుడు నా చేతులో పెట్టాడు పెస్సరీ–పేస్టున్నూ–

అదిమొదలు ప్రతి రాత్రీ ధరించాను–అవసరమున్నా లేకపోయినా. అది నా దినచర్యలో భాగమైపోయింది. హైదరాబాదులో ఉన్నన్నాళ్ళూ ఒక్క రోజు మరిచిపోలేదు. సుందరం ఊళ్ళో లేకపోయినా ధరించేదాన్ని అలవాటుకొద్దీ.

అటువంటి అలవాటు – కడపలో – ముఖ్యంగా ఆ రాత్రి ఎందుకు భంగమైంది? అసలు కడప యెందుకు వెళ్ళాను నేను? సుందరాన్ని ఎలా వొదిలిపెట్టగలిగాను?

* * *

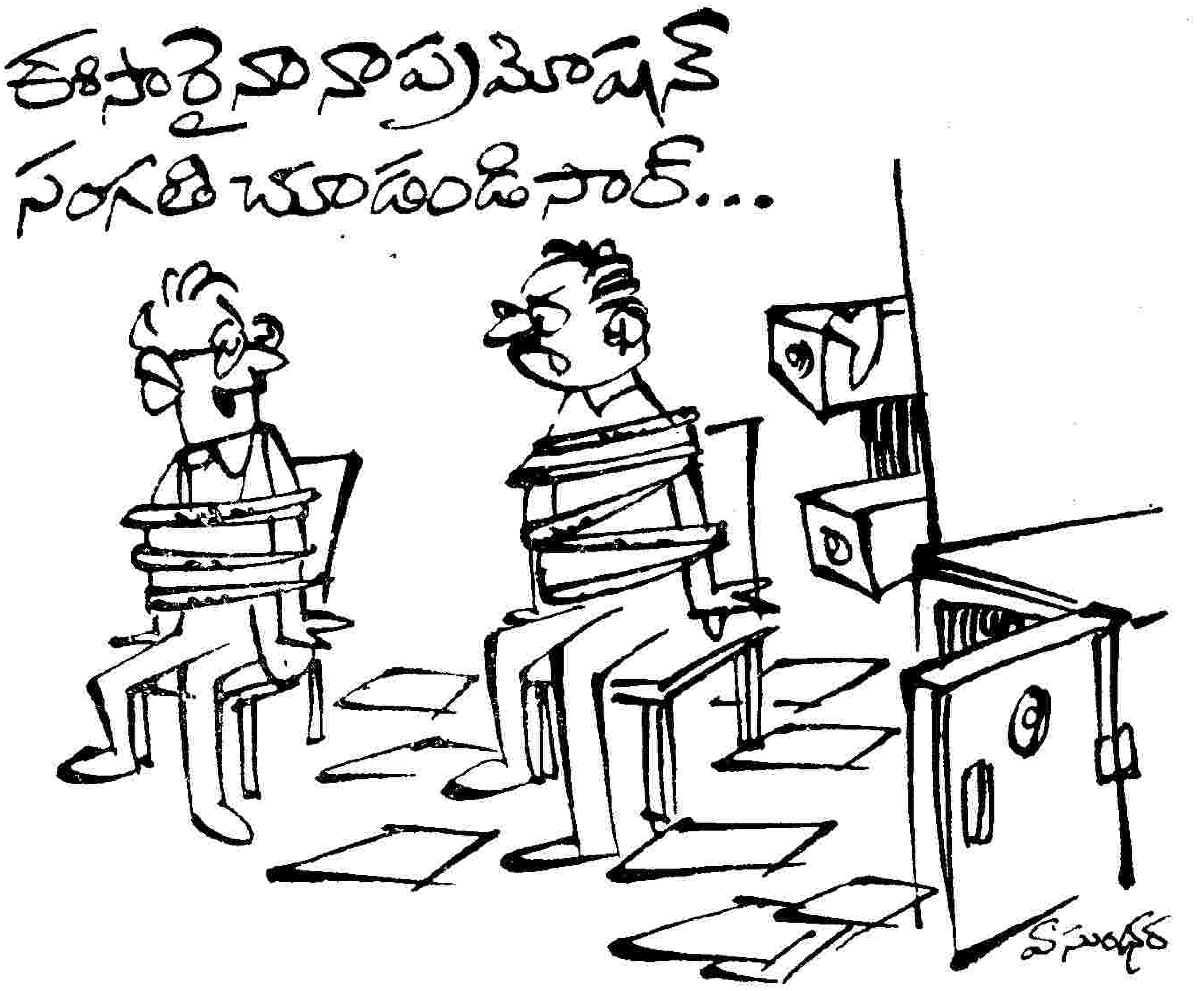

సుందరానికి ఎదురుగా కూర్చున్నాడు మంత్రి. ఇంకా జడ్జి రాలేదు.

అతని తలమీద చంద్రుడు పెచ్చు చూడాలని నా కొకటే ఆత్రం.

మంత్రి నావంక రెప్ప ముయ్యకుండా చూస్తున్నాడు. పల్చని పొగమంచు పొర వెనక – అతని కళ్ళలో రేగుతున్న ప్రళయమైన తుపాను కనబడింది. సుందరం వంక చూశాను. అతని కళ్ళెంత ప్రశాంతంగా ఉన్నాయి! ప్రేమలో, విషాదంలో, ఆవేశంలో, ఆనందంలో, మథనలో, ఉద్వేగంలో ఆ కళ్ళలో ప్రశాంతి అలాగే ఉంటుంది. సృష్టిలోకి అనశ్వరమైనది అదొక్కటే.

* * *

పెదవులమీది చిరునవ్వు చెదరకుండా, కళ్ళలోతుల్లో గాంభీర్యం, ప్రశాంతీ కదలకుండా ఎంత తాపీగా ఎన్ని ప్రశ్నలు వేశాడు! సమాధానం తెలియని ప్రశ్నలు! చెప్పలేని ప్రశ్నలు! ప్రశ్నల్లోనే సమాధానాలున్న ప్రశ్నలు! నన్ను మొదలంట కదిపి వేసిన ప్రశ్నలు!

ప్రజా సేవ చెయ్యాలంటే – ప్రభుత్వోద్యోగంలోనే చేరాలా?

ప్రజాసేవ కడపలోనే చెయ్యాలా? హైదరాబాదులో ప్రజలు లేరా?

ఈ కడపఉద్యోగం–కన్నయ్యనాయుడి పన్నాగమని తెలియదా?

అతన్నెందుకు అనవసరంగా రెచ్చగొట్టడం?

అతన్ని ఆశపెట్టి ఆ తరవాత బాధ పెట్టడం ఎందుకు?

ఈ పోటీలో అతనిమీద విజయం సాధించాలన్న ఆత్రం నీ కెందుకు?

అసలు అతన్ని గురించి ఇంతగా పట్టించుకోడం దేనికి?

నీ మనస్సుని నువ్వు తరిచి చూసుకున్నావా?

నీమీది ప్రేమకు అతను బానిస అయాడన్న గర్వం నీలో లేదా?

అంతటి పలుకుబడిగల మగధీరుణ్ణి పురుగులాగ నేలకు పెట్టి రాయాలన్న ఆవేగంకొద్దీ చేస్తున్నావా ఈ పని!

నా ఉద్దేశాన్ని శంకించినందుకు, నా

పవిత్రతని అనుమానించినందుకు అతని మీద ఉవ్వెత్తుగా లేచాను. ఏడిచాను - ఆవేశపడ్డాను - నా లోలోపలి రహస్యాల్ని బయటికి లాగాడన్న ఉక్రోషం, సిగ్గూ, అవమానం నన్ను దహించాయి.

నీ కిష్టం లేకపోతే మానేస్తానన్నాడు.

నీ కిష్టమయితే వెళ్ళమన్నాడు.

చర్రున బయలుదేరాను—కడప.

*　　*　　*

అబ్బ! ఏమి రోజు లవి? ఎంత పిచ్చి రోజులవి? ఎంత గుడ్డి రోజులు! కన్నయ్యనాయుడు నిజంగా పెద్దమనిషి. అతన్ని జంతువుగా మార్చింది నేను. కొంటె చూపులు చూశాను. నవ్వాను. పలకరించాను. తీరా నేను కడప వచ్చాక అతను నా దగ్గరకు రాకపోయేసరికి నిరుత్సాహపడ్డానేమోకూడా - నా అంతట నేనే - కావాలని అతన్ని కలుసుకోడానికి సూక్ష్మమైన పన్నాగాలు పన్నాను. దగ్గరకు రాగానే దూరంగా నిలబెట్టాను.

"డాక్టర్! మిమ్మల్నిక్కణ్ణించి బదిలీ చేయిస్తాను. వెళ్ళిపొండి," అన్నాడు - అతి దీనంగా, బతిమాలుతున్నట్టు. ఈ బాధ భరించలేక.

"బదిలీ చేయిస్తే, ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇచ్చి ఇక్కడే ప్రాక్టీసు పెడతాను. కడపంతా మీ సొంత సామ్రాజ్యం అనుకుంటున్నారా?" అన్నాను, కసిగా.

*　　*　　*

జడ్జి తీర్పు చదువుతూ చదువుతూ, బొమలు ముడివేసి చంద్రుడుపెచ్చు ఎడమ చేతి చూపుడువేలిగోరుతో పెల్లగించాడు. కుడిచేతిలో తీర్పుంది పాపం. ఆప్యాయంగా దానివంక చూసుకుంటూ ఒక చిటిక ఆగాడు. అసహ్యంగా దాన్ని కోర్టువేపు మీటేసి మళ్ళీ చదవడం మొదలెట్టాడు.

"ముద్దాయి తరపు వకీలు మహాశయుడు, ఈ హత్య ఆత్మరక్షణకోసం జరిగి ఉండవచ్చునని సూచించారు. అయితే డాక్టర్ ఆత్మప్రభ-కడపలో-జూన్ 16వ తేదీ రాత్రి-కన్నయ్యనాయుడు తనను మధ్యపెట్టి ట్రావెలర్స్ బంగాళాకు రప్పించి - మానభంగం చేసినప్పుడు..." అవును. అప్పుడు నే నెందుకు చంపలేదు? దానికి సమాధానం నాకే తెలియనప్పుడు, పాపం జడ్జికి ఏం తెలుస్తుంది? మా వకీలు ఎంత ఉద్రేకంతో వాదించాడు!!

"డాక్టర్ ఆత్మప్రభ, అతి పవిత్రమైన వాతావరణంలో పెరిగిన అబల. భర్తనే దైవంగా ఎంచుకునే భారతనారీమణి...."

*　　*　　*

ఒకటి రెండు మూడు నాలుగు-దిగేటప్పుడు నాలుగు మెట్లు-కడప ఆస్పత్రి భవనానికి-ఎక్కేటప్పుడు నాలుగు, మూడు, రెండు ఒకటి. ఎప్పుడూ లెక్కపెట్టేదాన్ని. లెక్క నోటితో కాదు-కాళ్ళతో. ఆ రోజునీ - జూన్ పదహారు శుక్రవారం సాయంకాలం ఏడుగంటలకి నాకళ్ళు లెక్కపెడుతూ దిగాయి-నాలుగు మూడు, రెండు, ఒకటి-లెక్క తగ్గుతున్న కొద్దీ సుందరానికి దగ్గరగా వస్తున్నట్టు పిచ్చిభ్రమ. ఇంటికి చేరుకునేసరికి సుందరం వొచ్చి ఉంటాడని వెర్రి ఆశ. ఆత్రం. నాలుగు మెట్లు దిగేలోగా నలభై కలలు.

ఇంట్లో అడుగు పెట్టేసరికి సుందరం ఉప్పెనలా వచ్చి నన్ను ముంచేస్తాడు.

నాకు ఊపిరి సలపనివ్వడు.

నరనరాలు ఆవేశంతో ఆనందంతో పిచ్చెక్కిపోతాయి.

తప్పకుండా ఒచ్చి ఉంటాడు సుందరం.

ప్రతి సాయంత్రం ఆస్పత్రినించి మెట్లు దిగేటప్పుడు ఇవే ఆలోచనలు - రిక్షా మువ్వలు సమతాళంలో నాలుగు, మూడు రెండు, ఒకటి లెక్కపెట్టుకుంటూ ఇంటివేపు పోతుంటే ఇవే ఆలోచనలు.

ఈవేళ పెన్సరీ ధరించడం మరిచిపోతాను.

ప్రతిరోజూ కావాలనే మరిచిపోయాను.

వ్యాధిక్రిములను చంపడానికి వందల కొద్దీ, వేలకొద్దీ డాక్టర్లున్నారు. మరొక సుందరాన్ని, మరి పదిమంది సుందరాల్ని, ఈ లోకానికి ప్రసాదించడానికి, ఇంకెవరున్నారు, నేను తప్ప?

కడుపంతా కాళీఅయి ఎంతో హాయిగా బాధపెట్టేది. ఆ వెలితి నిండాలి. కడుపులో వెలితి నిండాలి. వైద్యవృత్తి మానేస్తాను. పిల్లల్ని కంటాను. పిల్లలు, పిల్లలు, అందరూ సుందరం ప్రతిరూపాలు.

అయితే ఒక్క సాయంత్రంకూడా కల నిజం కాలేదు. ఇల్లు కాళీగా నన్ను నించేది - బావురుమంటూ. కడుపు కాళీగా ఆక్రోశించేది.

చిత్రం. ఆ కాళీ నింపింది కన్నయ్యనాయుడు.

*　　*　　*

నాలుగు, మూడు, రెండు, ఒకటి మెట్లు దిగాను. రిక్షా లేదు. కారుందొకటి. సుందరం వచ్చాడన్న ఆశ ఒక్కసారి గంతులేసింది.

"రిచ్చా నానే పంపేశా నమ్మగోరు - అయ్య పంపేడు - అమ్మకి నొప్పులు. పెమాదం గుందంట. తవర్ని పిలుసుకొచ్చిమన్న డయ్య."

పడమటి జిల్లాల్లో తూర్పుభాష. ఎంతగా అసందర్భంగా ధ్వనించింది. కారెక్కాను. ఊరడగలేదు, పేరడగలేదు. కార్లో నా పక్కని సుందరం అకస్మాత్తుగా మూర్తీభవిస్తాడని పిచ్చిభ్రమ. భ్రమ నిజం కావాలని కళ్ళు మూసుకున్నాను.

ఆకారు కన్నయ్యనాయుడు పంపుంటాడని నా కెందుకు తోచలేదు? తోచినా లక్ష్యపెట్టలేదా ఒకవేళ?

తెలిసే కార్లో ఎక్కానా ఒకవేళ?

కళ్ళు తెరిచేసరికి నిర్జనమైన రోడ్డు పక్కని టి. బి.

కళ్లు చెదిరాయి. మనసు అదిరింది.

మొండిపట్టుదలతో లోపలికి వెళ్ళాను. విస్కీ, చెమట, మాంసం, మసాలా కలగలి

పిన చవకబారు వాసన. అసభ్యమైన వాసన. జంతుశాలలో పులులూ సింహాల కంపు గుర్తుకొచ్చింది. కొంచెం తూలానేమో, రెండు జబ్బలు నన్ను పట్టుకున్నాయి. పది చేతులు నన్ను మంచానికి కట్టేశాయి - గింజుకున్నాను. ఆవరించిన మంటల్లోంచి బయటపడ్డానికి నరనరాలు తహతహలాడాయి. పైకి తేలి గాలి పీల్చుకోవాలి, మునిగిపోతున్నాను. మునిగిపోతున్నాను-అది నీరుగాదు-నీటి మంటల ప్రవాహం. పగిలిన విస్కీబుడ్లు, చిరిగి చిందరైపోయిన గుడ్డలు, రక్తం, మాసం, మసాలా. దాహం, దాహం. ఒకటే దాహం - అసహాయత, వివశత - పెస్సరీ కూడా లేని అబలత. వాసన నా ముక్కుకి అలవాటైంది. ఎన్నడూ ఎరగని నిశ్శబ్దం. స్మశాన ప్రశాంతి.

ఆత్మప్రభలో ఆత్మ చచ్చిపోయింది.

బెదురూ, పశ్చాత్తాపం, ఉమార్పణా కలిసిన గొంతుకతో-"ఇంటికి వెడతారా?" అన్నాడు కన్నయ్యనాయుడు.

"హైదరాబాదు," అన్నాను, వినపడీ వినపడకండా.

*   *   *

"మంత్రిగారితో చెపితే మాత్రం ఆయనేం చెయ్యగలడు?" అన్నాడు సుందరం.

"ఇంత దారుణం జరిగాక ఊరుకోమంటావా? ఈ ప్రజానాయకుల జులుముకి మంచీ,మర్యాదా,సభ్యతా,పవిత్రతాఅన్నీ బలైపోవలిసిందేనా?" సుందరం జాలిగా నవ్వాడు. ఉప్పెనలా వొచ్చింది ఏడుపు. శరీరమంతా ఊగిపోయింది. సుందరం మెత్తగా దగ్గరగా తీసుకున్నాడు. మైల బట్టలతో దేవుణ్ణితాకినట్టు అదిరిపోయాను. విడిపించుకుని దూరంగా పారిపోయాను.

"మైలపడ్డ ఈ శరీరాన్ని నువ్వు తాకొద్దు. తాకితే నేను భరించలేను."

"పిచ్చిదానా. శరీరం మైలపడ్డం ఏమిటి? మనసులో మాలిన్యం లేనప్పుడు, వ్యక్తికి మైల అంటదు. ఈ జరిగిన పీడకల మన మధ్య అడ్డురాదు - రాకూడదు. నీ

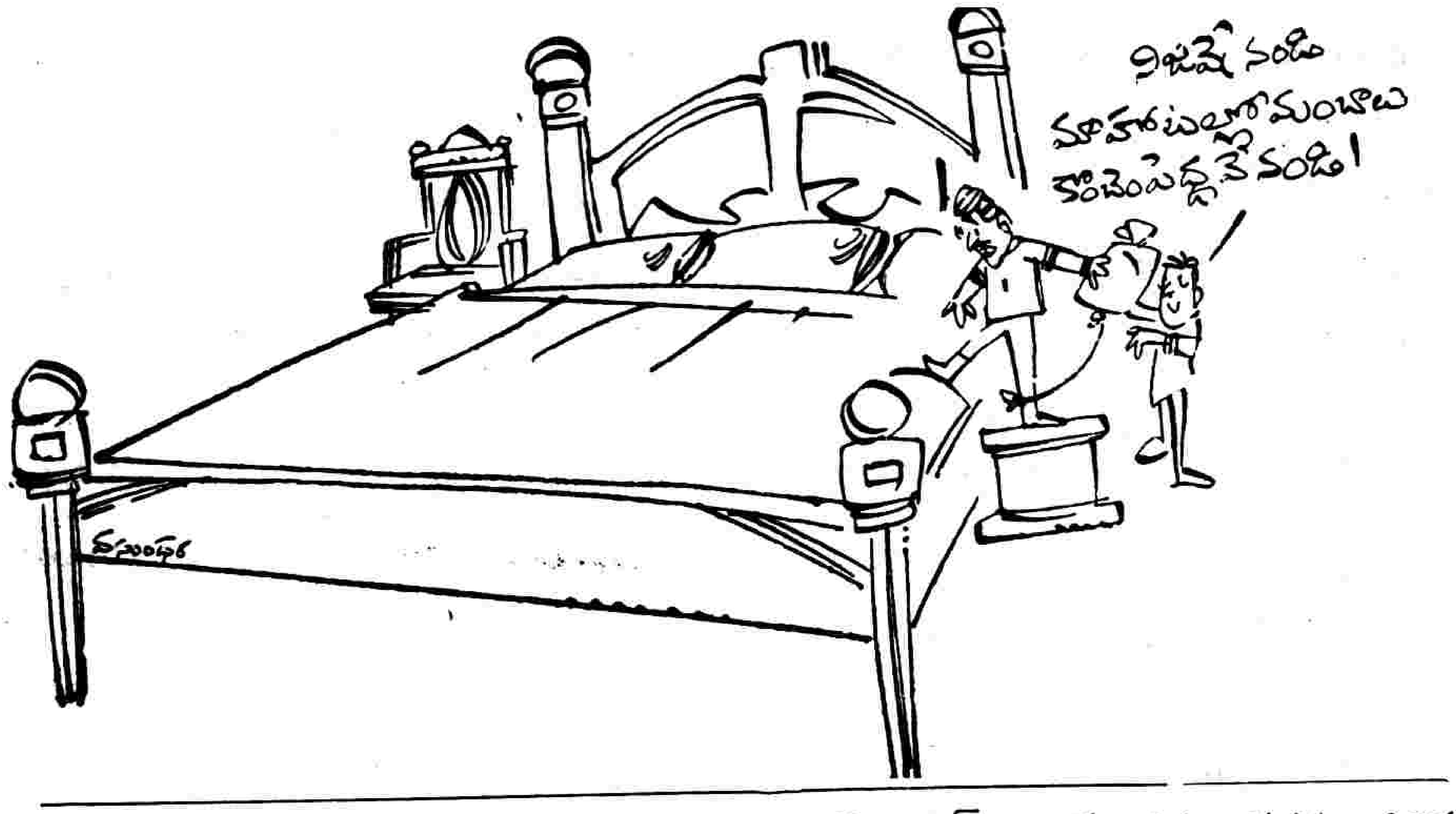

మీద ఒట్టు. ఏం జరిగినా నువ్వు నా ఆత్మవే. నా వంక చూడు. నా చూపుల్లో ఏవన్నా, ఈగరెక్కంతన్నా తేడా ఉందేమో చూడు;" అన్ని వాక్యాలు వరసగా సుందరం మాట్లాడ్డం అదే మొదటిసారి. కాని అతని మనస్సులో తేడా లేకపోయినా నా మనస్సులో పెద్ద తెర-ఇనప తెర-అతన్నీ నన్నూ విడదీసింది.

నా బలవంతంమీద మంత్రి దగ్గిరికి తనూ వొచ్చాడు.

మంత్రి చంటిపిల్లాడిలా వలవల ఏడ్చాడు.

"డాక్టర్ సుందరం, నన్ను మీరు బాగా ఎరుగుదురు. అన్యాయాన్ని నేనూ సహించలేను. కాని వాణ్ణి నేనేమీ చెయ్యలేను. మీరు కేసు పెడితే వాడు తప్పించుకోడంమాత్రం ఖాయం. అధికారులంతా వాడి చేతులో కీలుబొమ్మలు - మంత్రిగా ఉంటూ నేనీమాట చెప్పడానికి నాకే సిగ్గుగా ఉంది...నేను రాజీనామా ఇచ్చేస్తాను," అన్నాడు.

"వద్దు. మీలాంటివారు పదవిలో ఉంటే దేశానికి క్షేమం. ఒక వ్యక్తికి జరిగిన అన్యాయానికి దేశం నష్టంపోవడం న్యాయంకాదు," అన్నాడు సుందరం.

*   *   *

జడ్జి చదువుతున్నాడు-అదేదో అతిలోకమైన మంత్రపఠనంలా ధ్వనిస్తోంది-పొగమంచు తెరల్లోంచి.

"డాక్టర్ ఆత్మప్రభ - తనకు జరిగిన అన్యాయానికి ప్రతీకారంకోసం ప్రయత్నించిన సంగతి సాక్ష్యంద్వారా బలంగా రుజువైనదని కోర్టువారి నమ్మకం..."

*   *   *

ప్రతీకారం, ప్రతీకారం, ప్రతీకారం.

మంత్రివంక చూశాను. అతని కళ్ళలోతుల్లో అతని మంచితనపు కంకాళం-పొగమంచు దుప్పటికింద పడుకునిఉంది.

*   *   *

"ఇంజక్షన్ ఇయ్యి-" అన్నాను సిరంజి సుందరాని కిస్తూ.

"భ్రూణ హత్యా!" అన్నాడు సుందరం-అది మా నాన్నగారి భాష-సుందరం సంతాన నిరోధానికి అనుకూలుడు-నాన్న బ్రతికున్న రోజుల్లో ఇద్దరికీ పెద్ద చర్చలు జరుగుతూండేవి ఈ విషయమై. అయితే నాకు గర్భస్రావం చెయ్యడానికి అతనొకపట్టాన్ని అంగీకరించలేదు.

"నా మాట విను. ఈ బిడ్డ పుడితే నీకెంతో మనశ్శాంతి కలుగుతుంది. ఆ బిడ్డని చూసుకుని వెనకటివన్నీ మరిచిపోగలుగుతావు," అంటూ ఎన్నో విధాల వాదించాడు.

"కన్నయ్యనాయుడు బిడ్డని కనాలా నేను!!" అన్నాను. నా గొంతు అప్పుడు ఎవరిదోలాగ వినిపించింది.

"నీ ఇష్టం ప్రభా!" అన్నాడు సుందరం. నాలో ఆత్మ లోపించింది. అతని పిలుపులో

ఆత్మ లోపించింది. అది ఇంక తిరిగిరాదు, తిరిగిరాదు. గర్భస్రావం సాఫీగా లేదు. వికటించింది. నే నప్పు డెందుకు చచ్చిపోలేదు? అందర్నీ చంపడానికి నే నెందుకు బ్రతికాను?

అప్పు డిచ్చిన పెథిడ్రిన్-నా మనస్సుని మెత్తని మెల్లని పొగమంచుతో కప్పిన పెథిడ్రిన్.

ఎన్నడూ చట్టం అతిక్రమించని సుందరంకూడా రెండు నేరాలు చేశాడు—భ్రూణహత్య-చీకటి బజారులో పెథిడ్రిన్ కొనడం-నాలాగే అతనూ మైలపడ్డాడు. నా పరిచితులందరూ అపవిత్రు లయారు. మంత్రి సంగతి చెప్పనక్కర్లేదు.

* * *

లోకాని కెంత చెడ్డగా కనిపిస్తే నా కంతసంతృప్తి. రిహాల్లోపోయినా భార్యలు నన్ను చూసి అదిరిపోయేవారు-నా చిరునవ్వుకి తమ భర్తలు ఎక్కడ దాసులై పోతారోనని-హైదరాబా దంతా నా ఆధీనంలో ఉంది. మంత్రిగారింట్లోనే మకాం. పేరుకి ఆయనకు డాక్టర్ని. నిజం అందరికీ తెలుసు. లతలు లంచాలు పుచ్చుకున్నా-ఫోనుమీద వ్యాపారం-అంతా మంత్రి పేర. మంత్రికి ఈ సుడిగుండంలోంచి బయట పడాలని ఒకటే ఆత్రం-శ్లేష్మంలో పడ్డ ఈగలా గిలగిల కొట్టుకునేవాడు-నా కెంత తృప్తి, ఎంత కడుపునిండిన ట్టుండేది! ఆనాడు కడప టి.బి. లో నేను పడ్డ అవస్థ ఇతరలు పడుతుంటే చూసి ఆనందించాలి. ముఖ్యంగా మంత్రీ, కన్నయ్యనాయుడూ. నిజాయితీ వట్టి నటన, పవిత్రత వట్టి భ్రమ-ఈ నిజం బయటపెట్టిన ఘనత డాక్టర్ ప్రభది. నాగరకత జీవితం నిండా బూటకాలు-అసలు మనిషి వట్టి జంతువు. నాగరికత వేసిన సంకెళ్ళు తెంచుకుని మనిషిలో జంతువు వీరవిహారం చెయ్యాలి-అదొక విశిష్ట వేదాంతం-పొగమంచులోంచి అవతరించిన దర్శనం.

* * *

సుందరం చెయ్యి కుడిపక్క జేబులోకి పోయింది, పెథిడ్రిన్ కోసం. నే నక్కర్లేదని తల ఊపాను. మరొక్క నాలుగు పుటలు-నా జీవితం అంతమైపోతుంది. నలభై మన్వంతరాల నా జీవితాన్ని నలభై పుటల్లో సంక్షిప్తం చేశాడు జడ్జి. అయితే నిజం అతనికి తెలియదు. తెలుసుకోలేదు. నాకూ తెలియదు పూర్తి నిజం. దానిచుట్టూ పొగమంచు అలుముకుపోయింది. ఒక్క సుందరానికే తెలుసు నీడలేని నిజం. నీడల్ని తొలిగించి చూడగలవు అతని కళ్ళు. క్రమంగా నా చైతన్యం పేరుకుంటోంది-పెద్ద సమాధి నిర్మాణమౌతుంది-ఇంకొక్క మూడు పేజీలు-

"డాక్టర్ ఆత్మప్రభ-మంత్రిగారింటి దగ్గర ఉండగా కన్నయ్య నాయుడు అక్కడికి వచ్చాడని సాక్ష్యం ద్వారా రుజువైంది. ఆమె తనకు కాకుండా పోతోందని అతను ఆవేశపడ్డట్టు-ఇంచుమించు పిచ్చివాడిలా ప్రవర్తించినట్టు మంత్రిగారి సాక్ష్యంవల్ల తెలుస్తోంది." జడ్జి చిరాకుగా చుంద్రుపెచ్చు గోక్కున్నాడు.

న్యాయానికి ఎంత మర్యాద? ఎంత సభ్యత! అన్నదమ్ము లిద్దరూ నాకోసం సుందోప సుందుల్లా కొట్లాడుకున్నా రని జడ్జికి తెలుసు. ఇద్దరినీ ఒళ్ళు మరిచిపోయే స్థితికి రెచ్చగొట్టింది నేననికూడా తెలుసు. కాని అది కేసుతో సంబంధమున్న వివరం కాదు. నన్ను కాపాడ్డానికి కంకణం కట్టుకున్న మా వకీలుకూడా మంత్రిగారిని క్రాస్ ఎగ్జామిన్ చేసేటప్పుడు ఆట్టే ఒత్తిడి చెయ్యలేదు. మంత్రిగారి మర్యాద కాపాడాలి. అందరూకలిసి పదవియొక్క గౌరవం కాపాడాలి. సమాజంలో, నాగరక సమాజంలో వ్రాసిపెట్టని నియమావళిలో అదొక్కటి. కాని నేను మంత్రి మర్యాదని మంట కలిపేశాను. నిజంగా ఏం జరిగిందో అందరికీ తెలుసు. సమాజంతో పాటు నేను నాటక మాడుతాను. పోయిం దేముంది. ఇంతటి ఘనవిజయం సాధించాక నేను ఉదారంగా ప్రవర్తించవచ్చు.

"కన్నయ్యనాయుడు గుండెల్లోంచి తీసిన పిస్తోలుగుండు, డాక్టర్ ఆత్మప్రభ చేతనున్న పిస్తోల్లోంచి వచ్చిందే నని, పరీక్షవల్ల తేలిన విషయం-"

మంత్రిముఖం నీలంగా మారిపోయింది-పొగమంచు దట్టమైంది. నీలిముఖంలో నల్లని నుదుటిరేఖలు చిక్కబడ్డాయి-పెదవిమీది మీసం బాధగా అదిరింది. ముక్కుపోటాలు ఆత్రంగా కష్టంగా పెరిగి తరిగాయి-ఎంత పీల్చినా గాలి రానట్టు బాధపడ్డాయి.

"ఆగండి యువర్ ఆనర్, మా తమ్ముణ్ణి చంపింది నేను-నేను. మే మిద్దరం దున్నపోతుల్లా కొట్టుకున్నాం-కిందపడి పిస్టల్ కోసం పెనుగులాడాం. అది ఎవరికి దొరికినా రెండోవాడికి చావు తప్పదు. నాకు దొరికింది."

మంత్రికి ముచ్చెమటలూ పోశాయి. కోర్టంతా లేచింది. నేనూ సుందరం మాత్రం కూర్చునేఉన్నాం.

"ఒకనిర్దోషికి శిక్ష పడుతుంటే చూస్తూ ఊరుకోలేను."

భయంకరమైన నిశ్శబ్దం. దాన్ని చీలుస్తూ "ఢాం"అని పిస్టలుమోత. మంత్రి కణతమీదినుంచి పిస్టల్ తీశాడు. కోర్టుకి మధ్య కుప్పగా కూలిపోయాడు.

చర్రున లేచాను. గోల, కోలాహలం. బ్రహ్మాండాలు బద్దలౌతున్నట్టు. సుందరం వేళ్ళు జబ్బని పట్టుకున్నాయి. సూది చురుక్కుమంది. కాని ఇప్పుడు కళ్ళ ఎదట కమ్మిన పొగమంచు వేరు. ఇందులో హాయి లేదు. అస లే అనుభవమూ లేదు. మనస్సులో కదలిక లేదు. సమాధి లోలోపల పెరిగి పర్వతంలా పేరుకుంటోంది-గోల-కోలాహలం యోజనాల దూరాన్నించి వినబడుతున్నాయి. వాటిమధ్య ఒక్కటే స్పష్టమైన గొంతు-సుందరానిది.

"ఆత్మా! ఆత్మా!" అంటూ ఆక్రోశించింది.

ఒక చిటికతరవాత అదీవినబడలేదు-★